

вирішувати нагальні фінансово-соціальні проблеми, ефективно вирішення яких можливе за участі кредитних спілок.

Список літератури:

1. Оленчик, А. Я. Система кредитних спілок України: сучасний стан та можливі виклики / А.Я.Оленчик // Вісник кредитної кооперації. - 2007. - №10. - С.26-33.
2. Місце та роль кредитних спілок на фінансовому ринку України: [Електронний ресурс] // І.М.Федосік. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Economics/1_88501.doc.htm
3. Варналій, З.С. Мікrokредитування малого підприємництва: Монографія / З.С.Варналій, С.Г.Дрига, Л.Л.Тарангул. - Ірпінь, 2009. - 144 с.

Павло ПАРТИКА

Тернопільський національний економічний університет

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Розвиток ринкових відносин, підвищення ролі фінансового ринку в економіці та суспільному відтворенні неминуче призводять до урізноманітнення форм і видів фінансових послуг. Це сприяє виникненню нових видів фінансового посередництва, а також суб'єктів, які його реалізують.

До недавнього часу провідну роль на фінансовому ринку відігравали лише комерційні банки. Проте, нині небанківські або так звані парабанківські фінансово-кредитні установи стають дедалі важливішими учасниками ринкової економіки, в порівнянні з банківськими фінансовими посередниками. Види фінансових посередників різняться залежно від рівня розвитку фінансової системи тієї чи іншої країни. Кожен із даних інститутів має своє призначення та функції.

На ринку небанківських фінансових послуг здійснюється як пряме, так і непряме фінансування, яке передбачає участь небанківських фінансових посередників у процесах переміщення капіталів від одних учасників ринку до інших. За прямого фінансування інвестори беруть на себе більшу частину ризиків і зазнають значних витрат на оцінювання фінансових активів та їх емітентів. За непрямого – визначальну роль в інвестиційному процесі відіграють небанківські кредитні установи, які забезпечують переміщення коштів від кредиторів до позичальників у незайнятому банками секторі ринку і зменшують ризики та витрати, пов'язані з інвестуванням коштів. Саме непрямому фінансуванню належить провідна роль на мікрофінансовому ринку, оскільки для більшості невеликих підприємств, приватних підприємців та інших малозабезпечених учасників ринку основним джерелом є переважно кредитні ресурси, які надаються небанківськими кредитними установами.

Відмітимо, що небанківський фінансовий сектор за обсягом активів менший за банківський (не більше 7% загального обсягу активів фінансових установ), але темпи зростання його активів значно перевищують темпи зростання активів комерційних банків: якщо за 2012–2013 рр. середньорічний приріст активів банків становив 7,9%, то небанківських фінансових установ – 23,2% [1]. Динаміку обсягу активів небанківських фінансово-кредитних установ та їх питому вагу у ВВП країни подано у табл. 1.

За даними табл. 1 можна зробити висновок, що в Україні спостерігається перманентне зростання обсягу активів небанківських фінансових установ, що обумовлює зростання їх частки у ВВП країни. При цьому наголосимо, що основними заходами, які забезпечують розвиток небанківських фінансових установ на перспективу та сприятимуть значному зростанню основних показників, які характеризують результати їх діяльності, є: 1) удосконалення механізмів регулювання та підвищення ліквідності небанківських фінансово-кредитних установ; 2) посилення інвестиційної та інноваційної діяльності небанківських фінансових установ; 3)

забезпечення надійної та прозорої системи гарантування вкладів і захисту всіх клієнтів зазначених установ; 4) розробка адекватної сучасним умовам стратегії розвитку небанківських фінансових установ в Україні на основі попереднього досвіду та систематизації інформації про проблеми, стан та перспективи їх розвитку; 5) створення інституту державних гарантій з метою відновлення і встановлення довіри серед наявних та потенційних клієнтів фінансових кредитних установ; 6) накопичення суспільством досвіду небанківського кредитування.

Таблиця 1

Активи небанківських фінансово-кредитних установ

Небанківські фінансово-кредитні установи	2011 р.		2012 р.		2013 р.	
	К-сть	Активи, млрд. грн.	К-сть	Активи, млрд. грн.	К-сть	Активи, млрд. грн.
Усього, в тому числі:	1979	84,2	2041	100,8	2113	125,0
1.Кредитні установи	691	2,4	708	2,7	739	2,6
2.Страхові компанії	442	48,1	414	56,2	407	66,4
3. Ломбарди	456	1,2	473	1,6	479	1,5
4.Фінансові компанії	251	19,9	312	29,7	377	39,8
5. Недержавні пенсійні фонди	96	1,4	94	1,7	81	2,1
6.Інші небанківські фінансово-кредитні установи	43	9,4	40	9,0	30	12,6
Відношення сумарних активів небанківських фінансово-кредитних установ до ВВП, %	6,5		7,1		8,6	

Побудовано автором самостійно на основі [1; 2].

Вважаємо, що результатом перетворень має стати розвиток фінансового ринку, відновлення роботи підприємств і зростання обсягів фінансових ресурсів, застосування органами державної влади системи заходів щодо забезпечення розвитку небанківських кредитних установ з метою створення сприятливого середовища для нагромадження та ефективного використання фінансових ресурсів, що у підсумку сприятиме зростанню основних індикаторів національної економіки.

Список літератури:

1. Звіт про діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, за 2013 рік [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/742.html>.
2. Про кредитні спілки : Закон України від 20 грудня 2001 року №2908-III, зі змін. та доп. № 1702-VII (1702-18) від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 50-51, ст.2057 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2908-14>.

Андрій ПЕЛЕХАТИЙ

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Львів

**ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
В КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Необхідною умовою формування громадянського суспільства в Україні є активізація реформ у системі місцевого самоврядування у напрямку зростання ролі територіальних громад як основного суб'єкта соціально-економічного прогресу відповідної території. Закономірності становлення світогосподарської системи показують, що ефективність виконання територіальною громадою покладених на неї функцій та досягнення стратегічних пріоритетів вимагає належного фінансового забезпечення як поточного функціонування, так